

Het Gijzenveen, kans voor de samenwerkende soortengroepen in het Gooi

Wel eens van een fluisterkanon gehoord? Op woensdag 23 april 2014 werd zo'n 'kanon' gebruikt. Toen werd door middel van een symbolisch kanonschot het natuurontwikkelingsgebied Gijzenveen feestelijk open 'geschoten' door de voorzitter van het Goois Natuurreservaat (GNR) Jaap Bond.

Juun de Boer & Willem-Jan Hoeffnagel

Een nieuwe natuurparel

Bron: Van Leerdam et al. 2010.

Met bovenstaand 'schot' is een nieuwe natuurparel en tegelijkertijd een kleine maar belangrijke schakel toegevoegd aan de rits natuurgebiedjes tussen het Naardermeer en het Spanderswoud. Mooi voor de natuur maar ook voor de wandelaar en de liefhebber van de geschiedenis van het Gooi, want wat vorig jaar nog een behoorlijke kale, zanderige bedoening was begint nu al aardig groen te worden. Bovendien is het een erg aardig gebied geworden omdat de ontwikkelaars en beheerder het Goois Natuurreservaat van de gelegenheid gebruik hebben gemaakt om een uit 1877 stammend vestingwerk weer in het terrein zichtbaar te maken.

Dit verdedigingswerk, onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, was opgeheven rond 1928, toen het al lang geen functie meer had, waarna het terrein werd geëgaliseerd. De ligging van dit zgn. Werk I is nu weer zichtbaar gemaakt door het aanleggen van een 'gracht' en een aarden wal. Waarom is het Gijzenveen zo belangrijk voor de natuur van het Gooi? Het verbindt en herstelt in feite weer een klein stukje van de ooit zo rijke en

landschappelijk aantrekkelijke natuur op de overgang van de hogere zandgronden van Hilversum en Bussum naar de nattere veengronden rond het Naardermeer. Het gaat daarbij om de voormalige meentgronden van vóór de tijd van de aanleg van het Spiegel en de Hilversumse Meent. Deze gronden voor gemeenschappelijke beweiding waren niet alleen voor de plaatselijke economie van belang, maar ook in ecologisch opzicht vanwege het kwelwater dat hier aan de oppervlakte komt. Dergelijke situaties met veel (schone) kwel bieden de grootste kans op waardevolle botanische kwaliteit en de daarvan afhankelijke insecten, amfibieën, reptielen, (kleine) zoogdieren, vogels, enz.

Projectdoel

Het doel van het project Gijzenveen was en is om zoveel mogelijk van de oorspronkelijke natuurwaarden terug te krijgen. De verwachting is dat dit op deze plek goed mogelijk is. Je hoeft maar naar de direct aangrenzende gebieden te kijken om te beseffen hoe bijzonder die natuurwaarden zijn. Laegieskamp, Koeiemeent en het ook recent opgeknapte Cruysbergen, behoren tot de natuurpareltjes van het Gooi. Het is echt genieten als je daar in voorjaar of zomer met je verrekijker of camera om je nek loopt te struinen. Niet alleen vanwege de vogels die je er kunt waarnemen, maar ook onder andere door de bloemenpracht, de vlinders en libellen die het hier echt naar de zin hebben.

Die diversiteit aan soorten is het gevolg van het voorkomen van de veelheid aan overgangen tussen de er voorkomende natuurtypen: onder meer blauwgrasland –héél zeldzaam in ons land–, heischraal grasland en vochtige heide. In combinatie met de poelen en sloten in het gebied zijn er optimale ontwikkelingskansen, nu ook voor het Gijzenveen.

Naar een meer permanente monitoring

Meten is weten. Daar hoeft je de moderne natuurbeheerder niet van te overtuigen. Daarom was er ook enthousiasme bij het GNR en Natuurmonumenten om medewerking te verlenen aan de

1000-soortendag die in augustus vorig jaar voor het eerst in het Gooi werd gehouden. Fred van Klaveren en Theo van Mens schreven daarover in de Korhaan van februari 2015 (Van Klaveren & Van Mens 2015).

Kleine plevier

Foto: auteur v.h. artikel

Ca. 75 soms zeer deskundige vrijwilligers wisten in de natuurgebieden tussen de Natuurbrug Zanderij Crailoo en de Karnemelksloot 1004 planten diersoorten waar te nemen. Kijkend naar de vogels werden er in alle gebieden 78 soorten ontdekt. Hiervan zijn in het Laegieskamp 37 soorten waargenomen, in Cruysbergen 28 en in het kersverse" Gijzenveen al 16 soorten! Op de site

http://gooi.waarneming.nl/1000_soortendag_gooi.php zijn de uiteindelijke resultaten te vinden.

De 1000-soortendag is voor herhaling vatbaar en wordt zoals de betrokken soortgroepen in het Gooi hebben afgesproken, waarschijnlijk weer in 2016 georganiseerd.

Voor het Gijzenveen is echter ook een meer permanent volgen van de ontwikkelingen van belang. Wat gaan we er allemaal voor mooie natuurontwikkelingen meemaken? Om daar achter te komen is door de KNNV Afdeling Gooi het initiatief genomen om met een vertegenwoordiging van een aantal werkgroepen uit het Gooi een monitoring-project te organiseren. Van 1998 tot en met 2003 is een vergelijkbaar project gedaan na de inrichting van de Zanderij Crailoo. Toen zijn alle inventarisaties verricht door leden van de KNNV. Gezien de samenwerking tussen de diverse natuurorganisaties die zich informeel verenigd hebben rondom de Info-schuur 't Gooi is er over en weer meer kennis

Geraadpleegde literatuur

Van Leerdam, A., Sevink, J., Den Haan, J., Landsmeer, D., & Hulzink, P. 2010. Inrichtingsplan voor verbingsgebied Koedijk-Gijzenveen.. Goois Natuurreservaat: 3.

Van Klaveren, F. van & Th. Van Mens 2015 Vogels kijken tijdens de 1000-soortendag in het Gooi 2014. De Korhaan 49(1): 34-36.

gekomen omtrent elkaars expertisegebieden. Vandaar ook de betrokkenheid van de diverse natuurorganisaties.

Het is de bedoeling om ingaande 2015 een aantal jaren heel specifiek de natuur van het Gijzenveen te gaan volgen en daarover te rapporteren. Daarbij is met nadruk ook de ontwikkeling en de interactie tussen de soortengroepen van belang. De volgende vragen hopen we daarbij te kunnen beantwoorden:

- Wat zeggen de waargenomen soorten en verschillen daarin over de ontwikkeling van het terrein?
- Zijn de ontwikkelingen gelijk of verschillend als er naar de diverse soortgroepen gekeken wordt?
- Waar lijkt het eindstadium van de ontwikkeling op uit te komen kijkend naar het beheer van het GNR?

Ongetwijfeld zullen er nog wel meer interessante vragen naar boven komen.

Op dit moment zijn de volgende soortgroepen afgedekt:

- Libellen
- Mossen en korstmossen
- Paddenstoelen
- Planten
- Reptielen en amfibieën
- Sieralgen
- Sprinkhanen
- Vissen
- Vleermuizen
- Vlinders
- Vogels

Mochten er nog mensen zijn die zich willen aansluiten bij een soortgroep, dan wel kennis hebben van een nog niet afgedekte soortgroep dan kunnen zij zich melden bij Willem-Jan Hoeffnagel (w.j.a.hoeffnagel@hccnet.nl).

We zijn er van overtuigd dat dit project een prachtige kans is om meer over de nieuwe natuur in het Gooi te weten te komen, én voor de samenwerking tussen de verschillende natuurorganisaties!